

ХЯТАД ХЭЛНИЙ “BEI” (被) БҮХИЙ ӨГҮҮЛБЭРИЙН МОНГОЛ ОРЧУУЛГЫН ХАРЬЦУУЛСАН СУДАЛГАА

Б.Одгэрэл⁹²
Д.Бадмаанямбуу⁹³

***Abstract:** In order to clarify how “Bei” Sentence in modern Chinese appears in Mongolian, the study of “Bei” Sentences in Chinese, the structure of the sentence, its study in Mongolia, examples of translation and how Bei-Sentences appear in Mongolian are described. “The Dream of the Red Chamber” by Cao Xueqin of Chinese classical literary work and nine sentences out of forty-five sentences included in M.Chimedtseye’s “Hot Pot” were selected according to the summary structure of the sentence with “Bei” and how it is expressed in Mongolian with Chinese and Mongolian translations is a parallel study of the results and significance of the study.*

***Түлхүүр үг:** орчуулга, үйлийн хэв, үйлдэх, үйлдүүлэх*

УДИРТГАЛ

Монгол улс БНХАУ нь хөрш улсын хувьд манай хоёр орны харилцаа олон чиглэлээр хөгжиж ирсэн түүхэн уламжлалтай. Түүхэн хөгжлийн явцад соёлын харилцаа олон хэлбэрээр хөгжиж иржээ. Тухайлбал хөгжлийн ихэнх хугацаанд Монгол, Хятад хоёр орны соёлын харилцаанд (X зууны үеэс эхлэлтэй) орчуулгын хэлбэр зонхилж байсан бол орчин цагт уран зохиол, хэл шинжлэл, боловсрол судлалын чиглэл эрчимтэй хөгжих болжээ. Гадаад хэлний сургалт, боловсрол судлалын хүрээнд 1957 оноос эхлэн МУИС-д хятад хэлний мэргэжилтнийг бэлтгэж эхэлсэн түүхтэй ч цаг үеийн байдлаас шалтгаалан хятад хэлний хэрэглээ болон хэрэгцээ өнөөгийн түвшинд хараахан хүрээгүй байв. Өдгөө Монгол оронд шат шатны олон сургуульд хятад хэлний сургалт зохион байгуулж байгаагийн (Нийт 60 гаруй сургуульд) (В.Батмаа, 2014) зэрэгцээ хятад улсад

⁹² Магистр, Хүмүүнлэгийн Ухааны Их Сургууль

⁹³ Доктор, МУИС, ХУС, Ази судлалын тэнхимийн дэд профессор

боловсрол эзэмшигчдийн тоо жилээс жилд өссөөр байна. Үүнийг дагаад монгол, хятад хэлний зэрэгцүүлсэн судалгааны олон судалгааны ажил гарах болжээ.

Монгол, хятад хоёр хэл хэдийгээр хэв шинжийн хувьд төрөл бус хэлний ангилалд багтах боловч энэ хоёр хэлэнд дэлхийн нийт хэлний түгээмэл утгын олон ай, тухайлбал бидний судалж буй үйлдэх-үйлдэгдэхийн утгазүйн ай өөр өөрийн өвөрмөц хэлбэрээр илэрдэг байна. Түүнийг нарийвчлан судалж тухайн хоёр хэлийг сурах/сургахуй, уг хоёр хэлний хүрээнд цахим хөрвүүлэг хийх зэрэг үйлд чухал сурвалж болно хэмээн бид үзэж байна.

Сэдвийн үндэслэл

Судалгааны тоймоос үзэхэд монгол, хятад хэлний үйлийг заасан үгийн хэвийн харьцуулсан судалгаа төдийлөн сайтар хийгдээгүй байна. Энэ хүрээнд БНХАУ-д боловсролын чиглэлээр алдаа судлалын сэдвийн дор судалсан цөөхөн судалгаа бий. Гэвч тэдгээр нь зөвхөн хятад хэлний сургалтад зориулсан байдаг тул орчуулга болон монгол хэлний чиглэлийн судалгааг орхидог. Тиймээс бид судалгаанд монгол хэлний үйлдэх-үйлдэгдэх-үйлдүүлэх айн хэв шинж болон, хятад хэлний үйлдэх-үйлдэгдэх-үйлдүүлэх айн хэв шинж бүхий өгүүлбэрийн үйл үгийн хэвийн судалгааг иж бүрнээр нь авч үзэх шаардлагатай гэж үзэв. Хятад хэлний “BEI” (被) бүхий өгүүлбэр нь үйлдэх-үйлдэгдэх-үйлдүүлэх айн хэв шинжийг илэрхийлэх түгээмэл хэлбэр учраас төлөөлүүлэн авч үзсэн болно.

Судалгааны зорилго

Хятад хэлний A+“BEI”(被)+VP, A+(被)+B, (нэр үг ба нэрийн холбоо) +VP, A+“BEI” (被)+B (нэр үг ба нэрийн холбоо) + VP (үйлийн холбоо) өгүүлбэрийн бүтэц, үүрэг зэргийг тодруулан монгол хэлэнд хэрхэн илрэх талаар хятад эртний сонгодог бүтээл болон орчин цагийн шилдэг өгүүллийн орчуулгын жишээнээс эш татан түүвэрлэн авч харьцуулан авч үзсэн болно.

Судлагдсан байдал

1996 онд Гадаад хэлний дээд сургуулиас эрхлэн гаргасан «Монгол хэлийг төрөл бус хэлтэй зэрэгцүүлэн судлахын оршил» бүтээлд монгол хэлний үйл үгийн хэвийн хэлбэрийг орос, франц, англи хэлтэй товч хэлбэрээр харьцуулан тайлбарласан бол, 2015 онд Хүмүүнлэгийн Их Сургуулиас гаргасан «Зэрэгцүүлсэн хэл шинжлэл» бүтээлд хятад хэлний үйл үгийн хэвийн илрэх байдалтай зэрэгцүүлэн судалжээ. Ингэхдээ “хятад хэлний “BEI” (被) үсэг бүхий өгүүлбэр нь монгол хэлний бусдын эрхэнд үйлдэх хэв болон өөрөө үйлдэх хэвээр илэрнэ” гэсэн товч дүгнэлт гаргасан нь нэг талаар тус сэдвийн хүрээнд хийсэн судалгааг эхлүүлсэн сайн талтай бөгөөд уг сэдвийг цаашид гүнзгийрүүлэн судлах шаардлагатайг харуулсан дүгнэлт болсон юм.

С.Алимаа “Герман, халх монгол хэлний үйл үгийн зэрэгцүүлсэн судалгаа хийх товч агуулга” өгүүлэлдээ тус хоёр хэлний үйл үгийн хэвийн судалгаа хийж герман хэлний үйл үгийн хэв монгол хэлэнд илрэх байдлыг орчуулгын аргаар задлан шинжилжээ. 2014 онд Д.Баярмаа “Монгол, франц хэлний үйлдэгдэх хэвийн зэрэгцүүлсэн судалгаа” сэдвээр магистрын зэрэг горилсон бүтээл туурвисан байдаг.

Дээрх судалгаанд үндэслэн монгол хэлний үйл үгийн хэвийг хятад хэлний үйл үгийн хэвтэй харьцуулсан судлах шаардлагатай байгааг харуулж байна.

1. Орчин цагийн хятад хэлний “BEI” (被) бүхий өгүүлбэрийн тухай

Орчин цагийн хятад хэлний үйлдэгдэх хэвийг илэрхийлдэг хэд хэдэн төрлийн өгүүлбэр байдгаас “BEI” (被) бүхий өгүүлбэр нь хэлзүйн хэлбэр хийгээд утгыг хувьд харьцангуй өвөрмөц нь юм. “BEI” (被) бүхий өгүүлбэрийг нэр томьёо, үүрэг, хэлзүйн утга, бүтцийн талаас нь зонхилон судалдаг. Нэр томьёоны талаас нь эрдэмтэн Ван Ли⁹⁴ “BEI” (被) бүхий үйлдүүлэх хэвээс гадна “BEI” (被) –гийн тэг хэлбэрийн үйлдүүлэх хэв байгаа нь хэлбэр хийгээд утгын хувьд ижил юм⁹⁵ гэж тайлбарласан бол 1980 онд эрдэмтэн Гүн Чянь янь “Орчин цагийн хятад хэлэнд өртөгч бүхий өгүүлэгдэхүүнтэй өгүүлбэрийн “үйлэнд өртөгч өгүүлэгдэхүүнт өгүүлбэр (受事主语句) буюу “Үйлдүүлэх хэв (被动式)” хэмээн нэрлэнэ” гэж хоёр төрөлд ангилсан байна. Эрдэмтэн Дай Яожин (2003) “BEI” (被)-гийн тэг хэлбэртэй үйлдүүлэх хэв бүхий өгүүлбэрийг тогтвортой бус гэж үзээд ийм өгүүлбэрийг утгын талаас нь үйлдүүлэх хэв илэрхийлэх мэт боловч үйлдүүлэх хэв бүхий өгүүлбэрт оруулах нь тохиромжгүй гэж тайлбарлан судалсан аж.

Дээрх эрдэмтдийн саналыг нэгтэн харвал хятад хэлний “BEI” (被) бүхий өгүүлбэр нь үйлдүүлэх хэвийг илэрхийлэхээс гадна “BEI” (被)-гийн тэг хэлбэрийг үйлдүүлэхийн хэвд оруулах нь тохиромжгүй гэж үзсэн байна.

“BEI” (被) бүхий өгүүлбэрийн хэлзүйн үүргийн тухайд эрдэмтэн Жу Дөши 1982 онд хэвлүүлсэн өгүүлэлдээ “叫，让，给” зэрэгтэй адил үүрэг гүйцэтгэнэ гэж дүгнэснээр “BEI” (被) угтвар үгийг бусад үйлийн хэв илэрхийлэх угтвар үгтэй хамтад нь авх үзсэн юм. 1994 онд эрдэмтэн Ли Шань⁹⁶ хэлзүйн хүрээнд харьцангуй бүрэн тайлбарыг гаргав. Тэрээр “BEI” (被) –гийн үйлдүүлэх хэвийг гурван төрлөөр авч үзэх ёстой хэмээгээд

⁹⁴ 王力, 现代汉语语法, 商务印书馆, 1985, 第 87 [Ван Ли. Орчин цагийн хятад хэлний хэлзүй. Шан Ү хэвлэлийн газар, 1985, 87-р тал]

⁹⁵ 王力, 现代汉语语法, 商务印书馆, 1985, 第 87 [Ван Ли. Орчин цагийн хятад хэлний хэлзүй. Худалдааны хэвлэлийн газар, 1985, 87-р тал]

⁹⁶ 李珊: «现代汉语被字句研究».1994 年, 北京: 北京大学出版社. 47 [Ли Шань «Орчин цагийн хятад хэлний “BEI” бүхий өгүүлбэрийн судалгаа», 1994, Бээжин, Бээжингийн Их сургуулийн хэвлэлийн газар, 47-р тал]

(1) Өгүүлбэрийн эхэнд орж буй нэр үгийн шинжтэй өгүүлбэрийн гишүүн үйлийн өртөгч болно.

(2) Тэдгээрийн ард орж буй нэр үгийн шинжтэй өгүүлбэрийн гишүүн нь үйлийн эзэн болно.

(3) Өгүүлбэр нь бүхэлдээ учир шалтгаан ба үр дүнгийн илэрхийллээр уялдсан байдаг гэж тайлбарлажээ.

Энэхүү онол тайлбарыг сүүлийн үеийн олон эрдэмтэд хүлээн зөвшөөрөх хандлагатай байдаг. Зонхилох эрдэмтдийн хүлээн зөвшөөрдөг өөр нэгэн үзэл онол бол “BEI” (被) бүхий өгүүлбэр нь сөрөг утгыг агуулдаг хэмээх тайлбар юм. Тухайлбал үйлдүүлэх хэвээр илэрч буй үйлдэл нь хүсэн хүлээхээргүй, сайшаалд нийцэхээргүй үйлдэл байх агаад үйлэнд өртөгч нь мэхлэгдэх, гэмтэх, азгүйдэлтэй учрах гэх мэт сөрөг үр дагавар илэрдэг.

Дээрх эрдэмтдийн үзэл онолоос харахад орчин цагийн “BEI” (被) бүхий өгүүлбэрийн үйлд өртөгчийн үр дүнгээс хамаарч сөрөг, энгийн, хүсэн хүлээсэн, санаад оромгүй гэх мэт үр дагаварт хүрч болох агаад энэ нь тус өгүүлбэрийн үндсэн утга биш ажээ.

XX зууны эхэн үеэс эхэлсэн орчин цагийн хятад хэлний судалгаанаас хойш “被” бүхий өгүүлбэрийн бүтцийг олон янзаар ангилж иржээ. Тэдгээрийг хураангуйлан ангилбал:

- Нэрийн холбоо + “BEI” (被)+Үйл үг

- Нэрийн холбоо+ “BEI” (被)+Нэрийн холбоо+Үйл үг

- Нэрийн холбоо+ “BEI” (被)+Нэрийн холбоо + Үйл үг+бусад гишүүд

Бид дээрх бүтцийг хялбар болгох үүднээс дараах байдлаар хураангуйлав.

A: Үйлд өртөгч

B: Үйлийн эзэн

VP: Үйл үг болон үйлийн холбоо

Тиймээс дээрх үндсэн бүтцүүдийг A+“BEI” (被)+B+VP болгон хураангуйлаад тухайн бүрд нь тайлбарлав.

1) A+ “BEI”(被)+VP

Энэхүү бүтцэд нь B буюу үйлийн эзэнгүй хэлбэр юм. Жишээ нь:

(1) 我被赶出家门了.

Бүтэц: A (我 би) + 被 + VP (赶出家门了 гэрээсээ хөөгдөх)

(2)桌子上被堆满了书.

Бүтэц: A (桌子 ширээ) + 被 + VP (堆满了书 номоор дүүрэх)

(3) 过去的日子如玻璃,被打碎了.

Бүтэц: A (过去的日子如玻璃 Өнгөрсөн хугацаа шил мэт) + 被 + VP (打碎了 үйрэн нуржээ.)

(4) 他一直被重用.

Бүтэц: А (Тэр) + 被 + VP (ашиглуулсаар)

А + “BEI” (被) + VP бүхий бүтэцтэй дээрх гурван жишээний (1), (2), (4) үйл үг нь хүний оролцоотой хийгдэх үйлдэл тул тухайн өгүүлбэрүүдийн өгүүлэгдэхүүн нь идэвхтэй эзэн байх аж. (3) өгүүлбэрийн өгүүлэхүүн нь үйрэх, нурах гэсэн үйл үг агаад хятад хэлний эс тусах үйл үгэнд хамаарч өгүүлэгдэхүүн нь идэвхгүй эзэн байх юм.

2) А + “BEI” (被)+В (нэр үг ба нэрийн холбоо) + VP

А + “BEI” (被)+В+VP гэсэн бүтцийн В нь нэрийн холбоо байх дараах жишээг харвал:

(1) 我的汽车被公共汽车撞了。

Бүтэц: А (我的汽车 миний машин) + 被+ В (公共汽车 автобус) + VP (撞了 мөргөсөн)

(2) 你明天可能会被客户骂。

Бүтэц: А (你 чи) + 被+ В (老师 багш) + VP (骂 загнах)

(3) 哥哥的笔记本被我的朋友借走了。

Бүтэц: А (哥哥的笔记 ахын зөөврийн компьютер) + 被+ В (我的朋友 найз маань) + VP (借走了 зээлж явах)

(4) 那位参议员被选民抛弃了。

Бүтэц: А (那位参议员 хурлын гишүүн) + 被+ В (选民 сонгогч) + VP (抛弃了 хаях)

Дээрх өгүүлбэрүүдийн В гишүүн нь бүгд үйлийн идэвхтэй эзэн болж байна.

3) А + “BEI” (被)+В (нэр үг ба нэрийн холбоо) + VP (үйлийн холбоо)

А + “BEI” (被)+В+VP гэсэн бүтцийн VP нь үйлийн холбоо байх дараах жишээг харвал:

(1) 家里的钥匙被粗心的我弄丢了。

Бүтэц: А (家里的钥匙 гэрийн түлхүүр) + “BEI” (被)+ В (粗心的我 салан би) + VP (弄丢了 алга хийчихсэн.)

(2) 一个茶话会被他们开得冷冷清清。

Бүтэц: А (一个茶话 цайн дээр болсон яриа) + 被+ В (他们 тэд) + VP (开得冷冷清清 хүйтэн хөндий болж салав)

(3) 他被人赶出去了。

Бүтэц: А (他 тэр) + “BEI” (被)+ В (人 хүн) + VP (赶出去了 хөөж гаргасан)

(4) 他们被学生包围着，一边走，一边说。

Бүтэц: А (他们 Тэд) + 被+ В (学生 оюутнууд) + VP (包围着 тойрон бүчиж)

(5) 因为我从来没被人说服过。

Бүтэц: А (我 Би) + 被+ В (人 хүн) + VP (说服过 итгүүлж байгаагүй)

Дээрх жишээний 1-р өгүүлэхүүний бүрэлдэхүүнд үр дүнгийн нөхвөр гишүүн орсон бол 2-р өгүүлбэрийн өгүүлэхүүнийг боломж заасан нөхвөр гишүүн нэмэн дэлгэрүүлсэн байна. Харин 3-р өгүүлбэрийн өгүүлэхүүн гишүүний бүрэлдэхүүнд чиглэл

заасан нөхвөр гишүүн багтжээ. 4, 5 өгүүлбэрийн өгүүлэхүүн гишүүний араас “着” болон “过” гэсэн туслах үг орсон байна.

Бид орчин цагийн хятад хэлний “BEI” (被) бүхий өгүүлбэрийн дээрх бүтцийн монгол орчуулгыг харьцуулан шинжлэв.

2. Орчин цагийн хятад хэлний “BEI” (被) бүхий өгүүлбэрийн монгол орчуулгын харьцуулсан судалгаа

Орчин цагийн хятад хэлний “BEI” (被) бүхий өгүүлбэр нь угтвар үг бүхий бүтэцтэйн дээр хятад хэлний өвөрмөц өгүүлбэрийн нэг төрөл юм. Тиймээс уг өгүүлбэрийг монгол хэлнээ хэрхэн орчуулах боломжтойг нэрт орчуулагч Хасбуугийн орчуулсан “Шинэ орчуулсан Улаан асрын зүүд” (2009 уг бүтээлийг эрдэмтэн С.Хөвсгөл монгол бичгээс кирилл бичигт хөрвүүлсэн) болон “Хятадын орчин үеийн эмэгтэй зохиолчдын өгүүллэгийн дээжис” хэмээх түүвэр өгүүллэгийг орчуулсан нэрт орчуулагч М.Чимэдцэеэгийн орчуулгатай харьцуулан судлав. Ингэхдээ дээр өгүүлсэн орчин цагийн хятад хэлний “BEI” (被) бүхий өгүүлбэрийн ангиллын дагуу эрэмбэлэв.

- 1) А + “BEI” (被) + V бүтцээр илэрсэн өгүүлбэрийг монгол хэлэнд орчуулсан байдал

Хятад хэлний үйлийн хэв илэрхийлэх өгүүлбэрт багтах А “BEI” (被) BV хэлбэр дэх V буюу өгүүлэхүүн нь ардаа өгүүлбэрийн бусад гишүүнгүй байна. Энэ нь “BEI” (被) бүхий өгүүлбэрийн хэлбэр дотроо хамгийн энгийн бүтэцтэй өгүүлбэр байдаг. Уг өгүүлбэрийн орчуулсан байдлыг харвал:

- (1) 今日妙玉被劫. Эдүгээ Мяо Юй алдсанаас хойш (Цао Шюэчинь. 2019. 676:677)

Хятад өгүүлбэрийн “劫” гэсэн үйл үгийг “алдах” гэсэн монгол хэлний тусах үйл үгээр орчуулж үйлдэхийн хэвээр илэрхийлжээ.

- (2) 怕被人胳膊. Хүнд гижигдүүлэхээс айдаг байжээ. (М.Чимэдцэеэ. 2014. 42:43)

Дээрх хятад өгүүлбэрийн “怕” хэмээх гол үйл үгийг “айдаг” гэж эс тусах үйл үгээр орчуулан үйлдэхийн хэвээр харин “胳膊” гэсэн үгийг “гижигдүүлэх” хэмээн үйлдүүлэхийн хэвээр илэрхийлжээ. Энэ өгүүлбэрийн тус хоёр үйл үг нь эс тусах үйл үг тул үйлдэхийн хэвээр илэрсэн байна.

Уг хоёр жишээнээс үзвэл тус хоёр орчуулга дахь хятад хэлний А + “BEI” (被) + V бүтэцтэй өгүүлбэрийн үйл үгийг үйлдэхийн хэвээр илэрхийлэн орчуулжээ.

- 2) А “BEI” (被) BV “LE” (了) / “ZHE” (着) бүтэц бүхий өгүүлбэрийг монгол хэлэнд орчуулсан байдал

- (3) 幸亏宝玉被一个林黛玉缠绵住了. Хишгээр Бао Юй нэгэн Линь Дай юйд төөрөгдөн ороогдов.

Дээрх жишээний “缠绵住了” гэдэг үгийг “төөрөгдөн ороогдов” үйлдэгдэх хэвээр хэлбэржүүлэн өнгөрсөн цагийн “в” нөхцөл залган, үйлд өртөгчийн үйлийн өнгөрсөн цагийг илэрхийлсэн байна.

(4)...就再也不会被人盘问她们每天吃几顿饭了。

...өдөрт хэдэн удаа хооллодог тухай бусдад байцаагдахгүй болно.
(М.Чимэдцэеэ. 2014. 41:42)

Дээрх өгүүлбэрийн хураангуй бүтэц нь 被+В (人) + VP (问她们每天吃几顿饭了) юм. Уг жишээний “被人盘问” гэсэн үйлийн холбоо үгийн үйл үгийг “байцаагдахгүй” гэж үйлдэгдэхийн хэвээр илэрхийлжээ.

Уг хоёр жишээнээс үзвэл тус хоёр орчуулга дахь хятад хэлний А“BEI” (被) BV “LE” (了) / “ZHE” (着) бүтэцтэй өгүүлбэрийн үйл үгийг үйлдэгдэхийн хэвээр хэлбэржүүлэн орчуулжээ.

3) “А “BEI” (被) BVR” бүтэц бүхий өгүүлбэрийг монгол хэлэнд орчуулсан байдал

(5) 便伸手替他解衣,刚解开了钮子,被袭人将手推开,又自扣了. Даруй дээлийг нь тайлж өгөхөд сая нэгэн товч тайлтал, Ши Рэнь байг хэмээн гарыг түлхээд, мөнхүү өөрөө уг ёсоор товчлов. (Цао Шюэчинь. 2019. 94:95)

Хятад өгүүлбэр дэх “推开” гэсэн үр дүнгийн нөхвөр гишүүн бүхий үйл үгийг “түлхээд” хэмээн орчуулжээ. Монгол хэлэнд урьдчиллахын аад⁴ нөхцөл нь дараагийн үйлдлийг гүйцэтгэх урьдчилсан үйлдлийг илэрхийлдэг. Тус үйл үгийг монгол хэлнээ үйлдэхийн хэвээр хэлбэржүүлэн орчуулжээ.

(6) 这时,车身忽然悸动了一下,接着,车门被人关上了. Тэгтэл галт тэрэг чичирхийлэн хөдлөхтэй зэрэгцэн хүн хаалгыг нь тас хийтэл хаах нь сонстов.
(М.Чимэдцэеэ. 2014. 38:39)

“SHANG” (上) нь үр дүнгийн нөхвөр гишүүний үүрэг гүйцэтгэдэг агаад хавсрах, шүргэх гэх мэт үйлдлийг түлхүү заадаг. Хятад хэлнээ “被人关上了” гэсэн холбоо үгийг үгчлэн орчуулбал “хүнээр хаагдав” гэсэн санааг илтгэж байна. “被人关上了” гэсэн энэ хэлбэрийг монгол хэлээ р “хүн хаах” гэж үйлдэхийн хэвээр хэлбэржүүлэн орчуулжээ.

Уг хоёр жишээнээс үзвэл тус хоёр орчуулга дахь хятад хэлний “А “BEI” (被) BVR” бүтэцтэй өгүүлбэрийн монгол хэлний үйл үгийг үйлдэхийн хэвээр хэлбэржүүлэн орчуулжээ.

Дүгнэлт

Бид хятад хэлний “BEI” (被) бүхий өгүүлбэрийн А“BEI” (被) BV, А“BEI” (被) BV “LE” (了) / “ZHE” (着) / “GUO” (过), А “BEI” (被) BVR, А “BEI” (被) BVO гэсэн бүтэцтэй өгүүлбэрийг монгол хэлнээ хэрхэн буулгасныг Хасбуугийн орчуулсан “Шинэ орчуулсан Улаан асрын зүүд” болон М.Чимэдцэеэгийн орчуулсан “Хятадын орчин үеийн эмэгтэй зохиолчдын өгүүллэгийн дээжис” хэмээх түүвэр өгүүллийн орчуулгатай харьцуулан судлахад дараах үр дүн гарч байна.

- 1) А + “BEI” (被) + V бүтцээр илэрсэн өгүүлбэрийг тус хоёр бүтээлд монгол хэлний үйл үгийн үйлдэхийн хэвээр хэлбэржүүлэн орчуулжээ.
- 2) А“BEI” (被) BV “LE” (了) / “ZHE” (着) бүтэц бүхий өгүүлбэрийг дээрх хоёр бүтээлд үйл үгийг үйлдэгдэхийн хэвээр хэлбэржүүлэн орчуулжээ.
- 3) “А “BEI” (被) BVR” бүтэц бүхий өгүүлбэрийг бүтэцтэй өгүүлбэрийн монгол хэлний үйл үгийг үйлдэхийн хэвээр хэлбэржүүлэн орчуулжээ.

Эцэст нь дүгнэхэд хятад хэлний А“BEI” (被) BV, А“BEI” (被) BV “LE” (了) / “ZHE” (着) / “GUO” (过), А “BEI” (被) BVR, А “BEI” (被) BVO гэсэн бүтэцтэй өгүүлбэрийн эртний хийгээд орчин цагийн орчуулга ижилхэн байна.

Номзүй

Монгол хэлээр:

1. Хасбуу, Улаан асрын зүүд, 2013, Хөрвүүлсэн С.Хөвсгөл, УБ
2. Чимэдцэеэ, М, Халуун тогоо, 2014, УБ

Хятад хэлээр:

1. 王力,现代汉语语法,北京,商务印书馆,1985
2. 张延俊,汉语被动句历时研究,北京,中国社会科学出版社,2018
3. 刘承峰,中国语文,能进入“把 / 被”字句的光杆动词,北京,商务印书馆,2003
4. 陆俭明,有关被动句的几个问题,北京,语文出版社,2014